

PROGRAM

Niels W. Gade.
(1817-1890))

Klavertrio i B dur, (1839)

Adagio -Allegro

Franz Schubert
(1797-1828))

Klavertrio nr. 1 i B dur opus 99, D 898 (1828)

Allegro moderato
Andante un poco mosso
Scherzo allegro
Rondo

Pause

Johannes Brahms
(1833-1897))

Klavertrio nr. 2 i C dur opus 87 (1880-1882)

Allegro
Andante con moto
Scherzo: Presto-Poco meno presto
Finale: Allegro giocoso

Den Danske Klavertrio

Lars Bjørnkjær, violin, **Toke Møldrup**, cello

Katrine Gislinge klaver

Den Danske Klavertrio er et forholdsvist nyt ensemble, der består af tre af Danmarks førende musikere: Lars Bjørnkær violin, koncertmester i Det Kgl. Kapel, Toke Møldrup solo cellist i Copenhagen Phil/Tivoli symfoniorkester og Katrine Gislinge klaver, der hyppigt optræder som solist. De har optrådt sammen i danske koncertsale samt Carnegie Hall. De har sammen indspillet en CD med dansk musik og har desuden hver for sig lavet CD-indspilninger samt optrådt som solist med forskellige orkestre.

Niels W. Gade, som selv var violinist og bratschist komponerede en halv snes kammermusikværker. Hertil kommer satsen fra den ikke færdigt komponerede klavertrio i B dur, som står på programmet. I 1839, kun 22 år gammel, planlagde han i ord en klavertrio med fire satser. Han beskriver i sin notesbog, at historien i 1. satsdrejer sig om helten, der tager afsted. Først kommer en indledende adagio med mottoet: "Wir sitzen so traulich beisammen". Derefter følger en allegro, hvor helten endelig kommer afsted. Men det blev kun 1. satsen han komponerede færdig. Måske fordi han netop i disse år havde travlt. I 1840 vandt han en konkurrence udskrevet af "Musikforeningen" med koncertouverturen: "Efterklange af Ossian". Det blev hans gennembrudsværk, der får stor succes. I 1842 komponerede han sin 1. symfoni, der uropførtes året efter i Leipzig med Mendelssohn som dirigent. På dette tidspunkt er Leipzig det musikalske centrum i Europa, og Gade flytter dertil. Han bliver Mendelssohns dirigentassistent og efter dennes død (1847) hans efterfølger i Gewandhausorkestret. Også Schumann beundrede Gade og skrev rosende om ham. Det der begejstrede publikum både i Danmark og internationalt, var den unge Gades særlige "nordiske tone". Den kommer bl.a. til udtryk i hans 1. symfoni, som bygger på Gades folkeviseagtige melodi til "På Sjølund's fagre sletter". Da krigen mellem Prøjsen og Danmark kom i 1848, vender han hjem til Danmark, hvor han bliver en drivkraft i det danske musikliv i omkring 40 år. Schuberts trio i B dur er komponeret omkring Beethovens dødsår (1827), men udgives først 1836, altså 8 år efter Schuberts død. Den har ikke kun

tonearten, men også omfanget tilfælles med Beethovens sidste store klavertrio. Den viser også karakteristiske nye kompositoriske træk, så man kan tale om en videreudvikling af den klassiske genre, der peger hen imod romantikken. I aftenens værk kan man høre en styrkelse af de lyriske og sanglige elementer og, som altid i Schuberts sene værker, en rigdom på harmoniske overraskelser.

Førstesatsen: Allegro moderato præges af trioler og punkteringer. I det lyriske 2. tema går de to strygere sammen i parallelle oktaver og slutter af med celloen alene. De parallelle oktaver er et stilkendetegn for dette værk. 2. satsen, andante un poco mosso har sart vuggende valsetakt med smukt melodisk stof, der omrammer mellemdelen. I denne optræder et synkopisk rytmisk ostinat, som viser komponistens vekslen mellem heftige korte opsving og efterfølgende resignation. 3. satsen: Scherzo (allegro) med trio er en temperemantsfuld glad sats, som er baseret på skiftende taktarter og pludselige pauser, der bryder den rytmiske strøm Triodelen har valsekarakter med virkningsfulde uventede harmoniskift. 4. satsen: Rondo, er usædvanlig da temaet kun optræder to gange i sin helhed og desuden kun een gang i hovedtonearten. Satsen er fuld af tætførte temaer. Til sidst optræder et taktskifte med en hidtil ukendt betoning: 3/2 takt bliver med betoning på både 1 og 2 efterfulgt af et ubetonet slag. Lige så dristig er harmonikken, hvis uventede akkordforbindelser var uhørte indtil da.

Der gik mere end 25 år fra Brahms som 22-årig skrev sin første klavertrio til han som moden mand i 1880 for anden gang gav sig i kast med genren, trioen i C-dur. Meget var sket i hans kompositoriske udvikling i den mellemliggende tid. Han begyndte sideløbende at komponere to førstesatser, en i Es-dur og en i C-dur. Måske havde han svært ved at beslutte sig for tonearten. I hvert fald var det kun C-dur satsen han færdiggjorde. Som hans nære veninde, Schumanns enke, Clara påpegede, springer temaerne i denne sats naturligt ud af hinanden. Hele førstesatsen gror ud af de få noder strygerne spiller i begyndelsen. En teknik der er karakteristisk for Brahms, og som kaldes ”udviklende variation”. Der gik hele to år fra færdiggørelsen af første sats til han komponerede de tre resterende. 2. sats relaterer til folkemusikken. Det er en ungarsk klingende melodi, der varieres efter alle kunstens regler. Der er 5 variationer, der transformerer melodien fra mørk molfarvning til lys og indsmigrende dur. 3. satsen er en dansende scherzo i fuld fart, men med en bredt syngende og sværmerisk melodi i midten. 4. sats, finalen er skælmsk og lidt løjerlig, af og til en anelse sarkastisk.

Eva Kullberg

MUSIKHUSET AARHUS
LILLE SAL • SØNDAG DEN 4.december 2016

Den danske klavertrio

aarhus
musikforening